

PERIÒDICH SATÍRICH,

SEMANTIC, DE DUESSES E BIESSABÍ

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

MARCOS ZAPATA.

Com á bon aragonés,
es un escriptor de fibra
que 's revela á cada instant
en vigorosas quintillas.

Ab las obras que ha produhit
s' ha conquistat gloria eterna;
pero cap li ha dat tan nom
com *La piedad de una reina*.

VICO Y CALVO.

Assistent á las representacions que donan actualment aquestas dos eminencias en lo *Teatro*

de *Novedats*, lo crítich que observa y estudia sense passió lo gust del públich de Barcelona en lo referent al art dramátich, comprén y s' explica l' indiferencia casi general ab que son rebudas aquí las celebritats extrangeras que de tant en tant venen á visitarnos.

No fá encare dos mesos que 'l famos Coquelin se presentava en lo *Teatro Principal* á fer gala de sas pasmosas qualitats, y sols lo més escullit del públich — dos ó trescents espectadors pèl cap més alt — acudían solícits á admirarlas y aplaudirlas. La massa del públich restava indiferent y retreta, donantseli tres pitos del gran actor francés.

—A mí que no 'm treguin de 'n Vico, deyan los *viquistas*.

—A mí que no 'm treguin de 'n Calvo, replicavan los *calvistas*.

Y despreciant l' ocasió que se 'ls oferia de comparar, y més que de comparar, d' apendre y educar lo gust, deixaren casi sol á un artista, qual fama está consagrada per tota l' Europa, mentres *viquistas* y *calvistas* saborejavan anticipadament l' hora suspirada del suprem esclat, que havia de ser lo día en que 'ls dos *eminents* se presentessen units en fraternal abrás, davant del públich, que separadament los havia aplaudit ab calor ó denigrat ab passió, segons lo partit á que estaban afiliats los espectadors.

Tant gran era l' antipatia que reynava entre 'ls de una banda y altra, que semblava impossible que *viquistas* y *calvistas* poguessen arribar á entendre's y no obstant s' han entés perfectament. L' abrás de Vico y Calvo ha produhit la fusió instantánea de sos respectius partidaris, com en altre terreno l' inteligencia del ex-demócrata López Domínguez ab l' ex-conservador Romero Robledo ha donat lloch á la formació del partit reformista, sense que per aixó, ó per aixó

mateix, deixi de ser aqueix partit un gran anacronisme dintre de la política.

¡Misteris de la passió, que en materias artísticas y políticas resulta sempre la pitjor de las concelleras!

Contra l'opinió cega y apassionada del major número, crech sincerament que 'l maridatge de las dos *eminencias*, lluny de ser propici, resulta altament perjudicial al art dramàtic espanyol.

Sense la més mínima intenció de ofendre als dos artistes y fins respectant los móvils que puguin haverlos aconsellat la realisada aliansa, opino que aquesta no pot produhir cap benefici en lo terreno artístich, per més qu' en lo material del negoci 'ls estiga donant y no gens despreziables.

¿Qué diríam, per exemple, si un día vejessem junyits en una carreta una cabra y un toro?

Figuremnos que la carreta es l'art y que 'ls que han de tirar d'ella armónicament, acordant facultats y forsas, son dos artistes de temperament y de instint tant diversos com los del toro y 'ls de la cabra.

Calvo, l'actor bellugadís, la movilitat permanent, lo manoteig contínuo, lo campaneig inacabable de cap, de tronch y de camas; l'home de las tiradas de versos, ditas ab certa manya musical, que s'allunya completament de la veritat, de la naturalitat y fins de la bona acentuació; Vico, la gravetat, la mesura, algunas vegadas la fredor y 'l descuit, llansant sols de quan en quan la pitrada del toro atret pèl flameig de una capa virolada...

Ab aquestas condicions ingénitas dels dos elements que componen aquesta fusió artística, no es estrany que a cada punt la carreta s'aparti del camí recte y se 'n vaja sotregant pèl pedregal a riscos d'estrellarse.

Ara, si en lloch de artistes desordenats com son ells dos, si en lloch de actors que segueixen sempre l'impresió de moment, sense 'l frè de l'estudi, ni la brida de la conciencia, 's realís la fusió de artistes de temperament doblegadís y pastós, de domini sobre sas propias facultats y de amor al estudi; de artistes capassos de donar lo degut als personatjes que representan, buscant antes que l'aplausó ab una frasse, ab un concepte ó simplement ab un *gorgorito*, la muda é incomparable satisfacció qu'experimenta 'l públich quan se sent avassallat per la justesa y l'armonia de un conjunt, en aquest cas la fusió de tals elements podria proporcionarnos emocions de que avuy estém privats per desgracia nostra y desprestigi del teatro espanyol, cada día més abatut y postergat.

Los grans Romea, Latorre, Arjona y don José Calvo se 'n han anat sense deixar successió, ni aficionats a seguir lo camí que ab tanta gloria recorregueren.

Ni Vico, ni Calvo, se recordan d'ells per rés: Don Joseph Valero se 'n ha anat a enterrar los días de sa última vellesa a la América del Sur: a don Joseph Mata y a don Victorino Tamayo, ab tot y valer molt com actors d'estudi, de conciencia y de facultats, a penas se 'ls alenta ni considera... Echegaray, ab la seva ditxosa escola plena de exageracions y d'esbatzegadas reyna exclusivament sobre l'escena castellana.

Echegaray es Deu; Vico y Calvo 'ls seus profetas... y así vá ello.

La companyia vá presentarse ¿cóm ferho d'al-

tra manera? ab una obra d'Echegaray, ab *El gran Galeoto*.

Tothom sab que 'ls personatjes qu'interven en aquesta producció no son personatjes de carn y ossos; son tipos més ó ménos ideals forjats per una imaginació febroseca, y dotats més que de cor y de passions humanas, de órgano vocal per abusar a competencia de la pirotecnia peculiar del Sr. Echegaray, recarregada de imatjes y conceptes, com de cohets y piulas, no sempre de bon gust.

Al veure a n' en Vico y a n' en Calvo en aquesta producció, tot amant y coneixedor del art dramàtic sentirá verdadera llástima. Los que 'ls aplaudeixen ab inconcient entusiasme, més aviat haurian de compadirlos.

Representant obras de aquest calibre, s'han estragat. Cantant al diapasson Echegaray, han perdut la véu, qu' es lo que pèl cas més necessitan, adquirint Calvo aquell orgasme ab que desllustra las musicals cadencias de sas tiradas de versos, y sentintse afectat en Vico de aquella carraspera ingrata y fosca, qu' es l'acompanyament forsós de totas sas inflexions graves, y de la qual no pot donarne la ploma ni una petita idea.

La veritat, qu' es una de las primeras condicions de tota producció destinada a la escena, brilla per la seva ausencia en *El gran Galeoto*; aixís es que 'ls intérpretes del drama, despossehits de la forsa de gravetat que hauria de sostenirlos segurs sobre la terra ferma de la veritat, quan no brincan, volan en alas de la fantasia, y 's desbordan y se las apostan a qui cridarà més, com si la victoria dependís de aixordarse, ó a qui donará més color al diálech, encare que siga vesant la cassoleta de la pintura ab una mançada.

No son homes que parlan, son boigs desafortats sense altre preocupació que cassar los aplausos de las galerías, ara ab una frasse que trona, ara ab una gesticulació que llampega.

Si aixó es l'art escénich, tirém teló y per mor' de Deu no torném a alsarlo, fins que passi l'epidemia. Actors de més bríos qu' en Vico y en Calvo, per mica de bona voluntat que hi posin, s'estrellarán sempre en las obras d'Echegaray; com certs caballs del Hipódromo, sortiran reventats de la carrera.

Y aquí lo pitjor no es que 's reventin los actors, sinó que 'l gust del públich quedi reventat també, desapareixent fins la possibilitat de tenir teatro.

Proba de lo que dihém, las representacions de *Un drama nuevo* y sobre tot de *La bola de nieve*, admirables produccions de don Manuel Tamayo y Baus.

Qualsevol que haja vist la primera, interpretada per don Joseph Valero, trobará que 'l eminent Calvo la converteix en una parodia. Lo paper de Yorik li vé molt gran. ¿Qué significa aquella manera de moure's y saltironar com criatura quan li donan un bobó, en las primeras escenas del acte primer? Y al final del acte, quan ensajant diu aquell vers que de cop li revela la infidelitat de la seva esposa ¿qué fá en Calvo per expressar la fulminant sorpresa que ha d'embargarlo? En aquestes moments es ahont se coneixen los actors. Desgraciadament en Calvo no disposa de una gran movilitat de fesomia: los músculs de la cara 's negan a obehirlo. Per aixó, sens dupte, casi en cap obra es lo personatge que déu representar; sempre es en Calvo.

¿Y qué fá en la situació culminant de *Un drama nuevo*, ó siga quan lo traidor Walton li entrega

la carta, trobantse en escena? A aquell home 'l mon li hauria de caure á sobre; la sorpresa, l' ira, 'l despit l' haurian de confondre; en cap punt de l' obra trobará més ben indicada una escena muda, de aquelles que emocionan y avassallan al espectador. En Calvo no la intenta siquiera y fins á cert punt obra ab cordura, que no l' ha cridat Déu per aquest camí.

Y á n' en Vico ¿quí li ha donat entenent d' encarregar-se del paper de Shakespeare, un dels més secundaris del *Drama nuevo*? ¿Per qué no adoptava 'l de Walton, que després de tot se mou á impuls de passions, no per antipáticas, menos dignas de un primer actor? Shakespeare, en *Un drama nuevo*, se limita á voler arreglarho tot, sense arreglar res en definitiva, y si Vico 's proposava realzar la figura històrica del gran poeta anglés, podia comensar per caracterisarse de una manera adequada, que no ván pás tan escassos los retratos del famós personatge.

Pero aixó després de tot es *pecata minuta*. Si al menos lo decorat y 'l mobiliari no hagués consistit en salas y mobles de avuy dia... ¿Quin dia será que aquestas *eminencias* del teatro espanyol, se preocupin una mica, una mica no més, de la direcció escènica?... Cuidado qu' en aquest punt, passen cosas que no passarían en un teatro de aficionats.

Casi renuncio á parlar de la representació de *La bola de nieve*. Se posá 'l dissapte, estava anunciada pèl següent diumenje, y á última hora fou retirada del cartell.

¿Per qué? Senzillament perque 'l públich no vá respondre als esforços dels actors. En vá en Calvo apelava á las manganxas de sempre: en vá tirava l' am... lo peix no picava. Y es que aquella obra, una preciosa comedia, ab caràcters humans, ab una acció ingeniosíssima que vá desrollantse en un pasmós *crescendo*, no pot interpretar-se á istil de drama d' Echegaray, y las dos *eminencias*, després de continuas vacilacions, sense trobar may l' embocadura, al últim ván abandonar-se hi, principalment en Calvo.

La bola de nieve exigeix flexibilitat, naturalitat, domini dels personatjes... desgraciadament no hi varem veure res d' aixó.

Lo públich que 's desborda fàcilment quan en Vico y en Calvo no están cohibits per obras que com aquesta reclaman intérpretes menos viciats per certs ressabis, se mostrá altament reservat... Era curiós observar-lo: no sabia lo que li passava.

De fixo que ab unas quantas produccions com *la Bola de nieve* acabaria per fer justicia á las presents observacions fillas, de un excelent desitj y no de cap passió personal. ¿Qué més voldriam nosaltres que poder fer coro als aplausos estrepitosos ab que sol rebre als dos primers actors, qual bona fé y afany de agradar no posém en dupte un sol moment!

Pero es molt trist contemplar l' agonía del art dramátich, entre 'ls aplausos de la multitud, y la missió de la crítica sana no es altre en aquests cassos, que la de donar la véu de alerta.

Parlém de l' agonía del art dramátich ab certa cruesa, perque aixís com considerém que las exageracions dels tenors, dotats de facultats vocals extraordinarias, amenassan de mort al art líric, que avuy ha passat á ser una especie de gimnasia de garganta, aixís també 'l predomini exclusiu de cert género com lo que cultiva 'l senyor Echegaray, malbarata y destrueix las facultats dels actors que s' hi entregan, obligantlos

á una gimnasia de modulacions y de gestos {que no tenen res que veure ab l' art dramátich.

Set obras diuen que t' escritas Tamayo y Bans, una de las glorias més legítimas del teatro castellá, y totas set inéditas. ¿Per qué no las dona á la escena? Jo penso endavinarho: perque no trobará intérpretes á propòsit que 'l satisfassan prou, y en veritat que si 'l teatro espanyol no conta avuy dia ab altrás *eminencias* que 'ls indispensables Vico y Calvo, que ab tant poca consideració li tractan *Un drama nuevo* y *La bola de nieve*, procedeix santament lo famós escriptor guardant las set que diuen que t' escritas tancadas ab pany y clau al calaix del escriptori.

J. ROCA Y ROCA.

DISPERSIÓ GENERAL.

Entre marit y muller:

ELLA:—¿Qué tal? ¿qué me 'n dius d' aquesta calor?

ELL (comprentent ahont anirán á parar):—¿Qué vols que 't digui! Una calor com la dels demés anys.

—¡Ah, sí! Donchs jo la trobo insoportable.

—Aixó ray: no la soportis.

—Precisament penso ferho aixís. ¿Quán marxém?

—¡Ah! Vaja... veus' aquí l' historia de la calor. Aquestas donas no saben arreglarho de cap més manera que marxant. ¡Com si no hi haguessin los banys de mar, los vanos, los gelats, las cadiras del passeig de Gracia...!

—¡Bè, bè! Tot aixó son palitius y excusas. ¿Quán marxém? Aquesta es la questió

—Ja que tan t' hi empenyas, quan tú vulgas... ¿Demá, demá passat, l' altre? Esculleix tú mateixa.

—¡Ja veurás...! Marxarém... dilluns. ¿Te sembla bè?

—Perfectament. ¿Y ahont pensas anar?

—A Andalucía.

—¡Quina atrocitat! ¿A Andalucía, en plé istiu?

—Sí: ¿qué t' que veure? ¿Que 't figuras que per aquelles montanyas no hi ha sitis frescos?

ELL:—Conformes: anirém á Andalucía. (*En veu baixa*: Tinch entés que encara hi han terremotos. ¡Devegadas la casualitat t' unas cosas...! ¡Veyám si aquest istiu quedo fresch de cos... y d' anima!

Variant sobre 'l mateix assumpto: també entre marit y muller:

—¡Adolfo, Adolfo, Adolfo meu! ¿Vols ferme 'l favor de venir ab mí al quarto fosch á ajudarme?

—¡Ajudarte! ¿á qué?

—A treure las maletas y 'ls mundos.

—¡Hola, hola! ¿que 'ns mudém de casa?

—Temporalment sí.

—¿Temporalment?

—¿No te 'n has adonat de que estém ja á mitjos de juny?

—Nò, la veritat... ¡Com jo no soch segador!...

—Donch sí, Adolfo; per xó t' ho recordo. Es hora de marxar.

—¿Ahont?

—A Fransa, á Suissa, al nort, allí hont tú vulgas...

—Bueno, ja que 'm deixas triar á mí, anirém al nort.

—¿Sí? ¡Ay, quina alegría! Ets lo marit més ama-

ble y complascent que hi ha á la terra... ¡Al nord... al nord!

—ELL (*apart*): —Res, anirém á Granollers: Granollers es al nord... de Barcelona.

Entre vehinas:

—Y donchs, senyora Emilia, ¿que marxan vostés?

—¡Psè! No está determinat; pero es probable que á últims de la senmana entrant farém un pensament.

—Miri, nosaltres també si fa ó no fa, 'ns despedirém de Barcelona junt ab vostés.

—Y ¿ahont van aquest any?

—A Alemanya.

—¡Quin horror! ¿Tan lluny?

—¡Y pues! A nosaltres no 'ns agradan las excursions á la menuda; no senyora. Per tenirho de fer, ferho bè, radicalment. ¿Qué vol dir un viatjet de sis horas, en ferrocarril ó en tartana, pera sepultarse després en una casa de pajés entre la pols de las eras y 'l baf de las quadras?

—¡Qué! ¿hi ha res més bonich que aixó!

—¡Ja ho crech! Nosaltres nos divertim de debó: veyém cosas novas, rebém impresions violentas y devegadas fins corrém alguna aventura.

—¡Ah! Per aixó també podran venir ab nosaltres.

—¿Ahont?

—Al Putxet.

—¡Ja, ja, ja!

—No rigui, no: de cosas y de casas novas, sempre se 'n hi veuen; respecte á impresions no 'n faltan, perque devegadas hasta hi ha algun assassinato, y en quan á aventuras, demani; l' any passat á nosaltres, mentres eram á donar lo vol, varen desembrassarnos tota la torreta, sen deixarhi ni 'ls matalassos...

A casa 'l metje:

—Senyor doctor...

—Vosté dirá.

—Si no li fos molestós, desitjaría que vingues á casa á visitarme la senyora.

—Qué! ¿que no 's troba bè? Corro desseguida.

—No, no porta pressa: segueix com sempre, ni bona ni malalta.

—¿Y donchs?

—Voldria que vingues á véurela, pera dirli quin asyguas li convè pendre aquest istiu.

—Bravíssim... Vindre y ho estudiarem...

—Dispensi... ja ho he estudiat jo...

—¡Cóm!

—Si: 'm convè que á n' ella li convinguin las ayguas de Ribas...

—¿Y si no li convenen?

—Tan se val: tinch interés en que ella haja d' anarhi... per poguerhi anar jo.

—¡Ah! ¡Comprench! ¿Es que també hi tèn de anar la.....?

—¡Pssst!...

—Entesos: aquesta tarde estaré á casa de vosté, pera visitar á la seva senyora y aconsellarli... 'ls banys de Ribas.

Entre companys:

—Ep, Francisquet! ¿ahont vas ab aquest aspecte de patibulari?

—¡Ay, no t' havia vist! ¡Quina calor, noy, quina calor! Es una cosa inverossímil.

—¡Me 'n rich jo d' aixó! ¿Que no ho sabs? Aquest istiu viatjaré en gran

—¿Tú? ¿Y d' ahont sortiran las missas?

—De la sagristia! ¡Ves quina pregunta!

—Pero, home, sense diners no 's viatja... ¿Que se t' ha mort un oncle á l' Habana?

—No se m' ha mort ningú. Viatjaré, y tot lo demès son trons.

—¿Y ahont anirás?

—D' aquí á la frontera, després retrocediré, després tornaré á la frontera, després...

—Sí: ja ho sè; després tornarás á retrocedir y després tornarás á la frontera...

—¡Justa!

—¿Y com te las manegarás pera pagar los gastos d' aquesta serie de viatjes? ¿Que t' has posat á capitalista?

—No: m' hi posat á conductor del carril de Fransa.

A. MARCH.

LO PÍ DE LAS TRES BRANCAS.

POESÍA LLEGIDA PER SON AUTOR, COM Á DISCURS DE GRACIAS, EN LO DINAR QUE EN LO DÍA 29 DE MAIG DE 1887 VA DONARLI LO CENTRE CATALÁ, EN LA PLASSA MAJOR DE LA VILA D' HOSTALRICH.

Senyors:

Amichs y compatricis: la festa que ma terra, avuy, amant dedica al Teatre Catalá, aquí hont blanqueja á voltas la magestuosa serra que l' alt Monseny enlayra per dar sas neus al plá,

es festa que 'l cor m' umpla de gloria inmarcesible, no pas per ésser festa que sembla honrarme á mí; los símbols y los ídols han fet al món possible la errada de conceptes com la comesa aquí.

La soca de l' alzina robusta y centenaria que ab fé un artista insigne va convertir en sant, no creu pas que s' eleva á n' ella la pregária del fervorós católich qu' está á sos peus resant.

Las pedras ennegridas del alt y espayós temple, que de 'ls creyents recullen la mística oració, no creuen pas per ellas aquell piadós exemple de 'ls encensers qu' enlayran perfums d' adoració.

Pregárias ellas senten, que al cel van dirigidas; prechs ouhen las imatges que van á lo eternal, ahont, pujant, las pedras l' encens deixa ennegridas, voltant sots las arcadas de l' ampla Catedral.

Aixís es com tal volta pot ésser mal compresa la verdadera idea que nos ajunta aquí; perque va á un tot magnífich la mèva part n' he presa; prech per lo que va als altres lo que 'm pertany á mí.

Me dihéu que 's commemora del Teatre de la terra lo jorn que va plantarsen llavó que va arrelar; y, encara què tal volta vostre concepte s' erra, creyent que á mí 's pot deure un fet tan exemplar,

tant m' umple de goig l'ánima pensar qu' es sols possible que Teatre que tant brilla se 'm puga deure á mí, que, per la ditxa cego, me bat lo cor sensible, mercès á tots donantvos de que ho cregáu així.

Jo tinch en lo mèu ésser quel-com de la ceguera que té la enamorada pe 'l seu enamorat, y jo vull nostre Teatre ab fé tant verdadera, que 'm plau que 'm digáu ara que jo l' he bressolat.

Me plau y com no plàurem, si un Teatre es la gran-
de que més envanirse deuría una nació?
Si es ell sahiduria que encara no han apresat al món, llochs ahont impera la civilisació?

Avuy, per sort d' Europa, es la moderna Fransa la font que abundant brolla, al Teatre alimentant: no 'n té se pot dir Bèlgica, la Italia poch n' alcansa, y 'l té Espanya de Lope y Tirso ja mimvant.

Comtéu donchs si es fortuna de sé esmentada digne la de que nostra terra, tenint lo que no té més d' un potent reyalme, al món puga dar signe de lo que fôu un dia, lo qu' es y 'l que pot sé.

Lo catalá Teatre que ja nascut trovaren, ab mí, entre altres dignes, Vidal, Feliu y Arnau: molt nin varem trovarlo, molt feble 'ns lo donaren y en part trist y raquílich de sa pobresa esclau.

Sols resplandit havia del geni ab flamarada en obras de Robrenyo, Renart y d' Angelon. Llavors ja fé de vida li havia sigut dada; mancava sí ferlo home y ferlo veure al món.

De conseguir lograrho la noble tasca honrosa varen emprendre á l' una ab mí Vidal y Arnau, jo sempre afalagantlo, com fa mare amorosa, y ells dos sempre enriquintlo ab prendas sense frau.

Quan, ja espigat, va veurers fadrí de la montanya, van vení insignes génis á ferli senyorejar, y, deixant la masia y 'l bosch y la cabanya, fums de senyor y príncep va ufá galanejar.

Lo brau Pere Anton Torres, ab musa vigorosa va darli executoria en «Un full de paper.» Tè d' en Ferrer Codina grandesa magestuosa, com de la Cort va enviarnhi en Víctor Balaguer.

Calsa 'l coturno trágich de Guimerá en las obras, arrastra 'l mantell lústich en concepcions d' Ubach: dos génis de la escena, que, com Arnau, de sobras sostenen sa grandesa egregia ab afalach.

Ab gracia l' átich Llanas llissons ensenyoridas li dona de cultura, á tall de Moratí, y aixís es com reb vida avuy de tantas vidas que ja impossible fôra poderlo fer morir.

N' Aulés, d' enjogassada y picaresca musa va darli nits de gloria ab lo sèu: «Cel rogent.» y á en Molas de mil gracias, ab goig, rebut acusa per joyas que conserva com estimat present.

En Riera 'l galaneja, l' enjoya en Conrat Roure, si aquell ab realisme, aquest ab dons senzills: mes de sabor tant clássich, que encanta á qui 'ls vol y allunya, ab parla clara, de culterans perills. (oure

Li ha dat en Roca y Roca, darrerament més vida marcantli novas rutas ab son estil genial. Y d' altres mòlts tant dignes se mostra enorgullida la que va ostentá un dia barrat l' escut comtal.

Pocas, ben pocas voltas de sava forastera se va nudrint en mengua de son ésser genial: es noble fort é intrínsech, perque no vol la nouera empelts que li falsejin sa forsa natural.

Y fins ara com ara si sort no hagués Castella de brillejarhi l' astre potent d' Echegaray, lluhiria avuy en día com prodigiosa estrella que las del cel d' Espanya no eclipsarian may.

Mes com encar molts altres, autors, de gloria dignes, per enriquil de gloria vuy van apareixent, bé sense cap temensa podém jutjar per signes que té de ser un día gran, noble y esplendent.

Llavors, quan aixís siga, portat á sa grandesa per altres molt més aptes, més ilustrats que jo consol será, ab sa gloria, dels anys de ma vellesa, pensar que, quan creixia, vaig ajudá á fe 'l bó.

Llavors de la rondalla del pi de las tres branças ma térbola memoria tal volta farà esment: me la contava un jayo, temps fa, ab paraulas francas, parlant d' un pi magnífich, superbo y esplendent.

Altíssim, en la plana los raigs del sol privava á un ample espay de terra, ab toldo de verdò, y soca y tronch y branca y ram, que verdejava, debía tot, com deya lo jayo, á un sol pinyò.

Lo pare del sèu pare, plantantlo en sa infantesa, guardarne va en memoria un qu' era d' ell germá: y 'm deya á mí mostrantmel:—¿Ho veu? Tanta gran... esa sortí d' un com lo qu' ara li mostro jo á la má.—

Veus aquí lo que penso del Teatro de ma terra, ab falsa vanagloria tal volta, no mes ser: llavò que va cólgarse, si 'l vostre pensar no erra, y, per sort, va arreiarse com altres no van fer.

Comtéu donchs si, ab certesa, tan poch me considero, com per aquesta festa mercés vos tinch de dar: tant agraht me miro que, certament, espero morir sabent qu' encara la tinch de recordar.

Mercés vos sian dadas, per mí, per Catalunya, qual Teatre, ab vostre afecte, tindrà nova sahò, y potsè al d' Inglaterra, que 'l ceptre d' or empunya, en esplendor l' iguali vinent generació.

FREDERICH SOLER.

DOS ABUSOS.

DIÁLECH FABULÓS.

Als dos interlocutors tothom los coneix: lo primer abús es un *barret* d' aquestos tan alts é inconsiderats que avuy usan las senyoras; lo segon es un *cigarro* dels menos dolents que avuy se fuman, lo qual no vol dir que no sigui bastant detestable.

La escena passa en la platea de qualsevol teatro, dursnt la representació de qualsevol acte de qualsevol sarsuela, drama ó comedia.

BARRET (*dirigintse al cigarro vehi:*)—¡Pssst! ¡Pssst!

CIGARRO (*fent lo pagès:*)

—«¡Ay mamá, qué noche aquella, en que el falso....»

BARRET (*ab més insistencia:*)—¡Ey, á vosté ho dich, senyor dallonsas...!

CIGARRO (*ab molta naturalitat:*)—¡Ah! ¿Es á mí á qui 's dirigeix? Dispensi, no me 'n adonava. ¿Que se li ofereix alguna cosa?

BARRET.—Sí: ¿vol fer lo favor d' apagarse?

CIGARRO (*com qui no ho entén:*)—¿D' apa.... qué?

BARRET.—Apagarse.

CIGARRO.—¡Ay, ay! ¿Per qué?

BARRET.—Perque molesta á la senyora que 'm porta. ¿No veu que aquest fum que despedeix es insoportable?

CIGARRO (*ab cómica dignitat:*)—Senyor Barret; apart de que si 'l mèu fum es insoportable jo no 'n tinch la culpa, sino 'l govern que ven un tabaco tan *perro*, dech advertirli que també vosté está molestant al senyor que 'm fuma, tapantli la vista y sumintlo en la més espantosa obscuritat.

BARRET.—¡Ah, fill mèu, aixó ja se sab! Qui no vulgui pols que no vaja á l' era: es un ditxo molt antich.

CIGARRO.—Donchs ara s' ha inventat un altre ditxo paregut á aquest. ¿No l' ha sentit á dir?

BARRET (*ab tò de despreci:*)—¡No hi sentit á dir res!

CIGARRO.—Pues ja li dirè jo. L' adagi inventat últimament es aquest: «quí no vulgui fum, que no vaja al teatro.»

BARRET.—¡Bè! ¿De quin sant los teatros han de ser los llochs escullits pera fumar?

CIGARRO.—Del mateix sant en virtut del qual las senyoras los han escullit pera tapan la vista dels espectadors.

BARRET.—Dispensim, pero 'm sembla qu' está desbarrant de mala manera.

CIGARRO.—¡Ca barret, Barret! Qui desbarra es vosté.

BARRET.—¿No sab de llegir vosté?

CIGARRO.—¡Ah! Ja sè ahont va á parar: vol dir que 'm fixi en aquells cartellets que penjan de las columnas, ahont se diu que está prohibit fumar... ¿No es aixó?

BARRET.—¡Precisament!

CIGARRO.—Donchs escolti. ¿No tè sentit comú vosté?

BARRET.—Bé m' ho penso.

CIGARRO.—Pues fixis ab aquell aforisme que diu que lo que no vulguis per tú no vulguis per ningú; es á dir, que si 'ls barrets no volen que 'ls cigarros los mortifiquin, procurin ells no mortificar als cigarros. Aixó no está imprés en cap cartellet; pero está escrit en totas las clepsas ben organisadas.

BARRET.—¿Sí? Pues ara sortiré y demanaré al empresari que fassi anar als fumadors al últim pis. Allí, al menos, si fuman, no molestarán á ningú.

CIGARRO.—Jo llavors demanaré al empresari que á las senyoras que van ab barret las fassi asseure totas en las últimas filas de butacas. Allí, al menos, si tapan la vista, se la tapanán ellas ab ellas.

BARRET (*exasperat*:)—¡Poca solta!

CIGARRO (*perdent la calma*:)—¡Ximple!

BARRET.—¡Mal educat!

CIGARRO.—¡Poca criansa!

La disputa encara continua, y continuarà probablement, fins que vingui algú que tingui prou bon sentit pera conseguir que en los teatros cap home fumi ni cap dona porti sombrero.

MATÍAS BONAFÉ.

NOTAS D' UN DE L' «AYGA-LIFA»

FULL ARRENCAT D' UNA CARTERA.

... un y un fan dos,—y 'l que vaig estrenar per las carreras del any passat; son tres. Total: quinze duros al sombrero.

Demá un anell á la Laura y ademés un pom de violetas.

Un duro al amich Lluís y vuyt pessetas á Ramón. Dels sis duros del papá sobran disset pessetas.

Una corbata com la de 'n P. M. No vull esser menos.

Los papás han despatxat á la criada. Pobre Francisqueta! Un arrós menos y una perduda mes.

Nit trueno. Vint pessetas. Dech cinch á R. B.

Estreno hermilla escotada y pantalons de moda. He vist á D.ª Rosita de M. y á la filla de D. Ernesto, en lo Passeig de Gracia. Lo marqués m' ha saludat á la Rambla.

Doctor, Plassa Santa Ana. Primera visita vint rals; dos de deu; suman: quaranta.

He vist al procurador de la casa. Ja está bó. Avisaré als papás. Tres mesos de lloguer de vuytanta duros á la bestreta, es un absurdo.

Demá á las sis de la tarde al Colón, per l' assumpto del desafio.

Ja tinch lo seu retrato. Que es bona noya la Remedios! Vint y dos anys, bon dot y bona cara.

La cosa s' embolica, si 'n Quimet y 'n Lluís no ho arreglan.

A donya Fe un vano y á sa filla una pulsera. Algú ó altre pagarà.

M. trasladada, Robador, 28. Viu sola.

Haig de veure á n' en Quimet. En P. M. fora capás de ferme un cap nou.

Café y teatro á costa de D. Cipriá. He dit que 'l presentaria als senyors de R.

Ab la minyona nova van quatre. Sense debut.

Lo dinar del desafio son sis, á dos per cap. Compte de Miramar. Dotze duros dels papás.

¿Dos parells de botinas y ja crida? No las hi pago; que 'm citi. En Quimet se calsa als Escudillers. Probarém allá.

Dulces de ca 'n Llibre: 20 rals.

Carrer de 'n Ginjol, pis primer.—Sobretodo, 40 rals; parayguas, 10 rals. Papeleta, segon calaix esquerra. 5 % mensual.

FOLLET.

SONET.

AL BUTXÍ.

Escribint lo teu nom la má 'n tremola, sento fins repugnancia, un fret que 'm glassa, veig fantasmas devant, no sé 'l que 'm passa y fins l' argolla 'm sento aquí á la gola.

Pero 'm sereno, y bona nit viola, llavoras penso ab tú una mica massa, fins la memoria los teus fets repassa y 'l pensament vers casa tèva vola.

Pare amantíssim ab tos fills te miro jugant amable, ab sentiment puríssim... m' encantas, ploro, 't veig felís, 't admiro, y penso qu' eix dictat tenebrosíssim te 'l dona 'l mon que 's val de tú y que t' odia despres d' haver cantat la palinodia.

S. GOMILA.

ESPANYOL.

Sols accidentalment assistirém á aquest teatro. Los ho prevenim perque no estranyin que deixém

LA PROFESSÓ DE SANT JUST.

¡Tan inflat, tan plé de creus,
tan net, tan piramidal!...
Alló no semblava un home
sinó un *senyor-pavo-real*.

enlayre algunas de las producciones que posa la companyia de Mario, ja que 'l deber de correspondre á las deferencias de las demés empresas que no solen establir distincions entre la prempsa, 'ns privará de ser assíduos concurrents al *Espanyol*.

Hém vist una representació del drama de Ohnet *Le maître de forges*, arreglat á l' escena espanyola ab lo títol de *Felipe Derblay* Hem dit *arreglat* y hem dit mal: alló no es un arreglo, sino un *desarreglo*, del qual l' autor francés estaria en lo cas de demanar danys y perjudicis.

L' execució molt fluixa y desigual. No pot compararse de molt ab la més inferior que ha obtingut á Barcelona per part de las companyias extranjeras que l' han posada en escena.

No es la primera vegada que la companyia de Mario, acut al género extranjero; pero la roba li vé ample.

Aixís se compren que una obra de gust mo-

dern, de la qual se n' han donat á París representacions á centenars, aquí no s' haja sostingut més que duas nits al cartell.

Just cástich á la decadencia de una companyia que ha anat perdent lo carácter y aquella cohesió que tenia en sos bons temps, quan contava ab lo concurs dels Romeas, la Gorriz, la Matilde Rodriguez y altres elements valiosos.

TÍVOLI.

La fiesta de la Gran-via, estrenada últimament en aquest teatro per la companyia Cereceda, es una de aquellas obras entremescladas, ab las quals l' espectador hi passa l' estona sense adornarse'n y sense que puga després explicar lo que ha vist.

Trajes brillants, infinitat de tipos, tots los teatros de Barcelona personificats, reminiscencias de la *Gran-via* y de *Pepa la frescachona*, música lleujera y en certs números bastant agradable..... vels'hi aquí tot.

QUADROS DE LA TERRA.

(Dibuix de R. Miró.)

Pèl juny la fals al puny.

Lo *via-crucis* (coro de concejals barcelonins), la *via-láctea* y 'ls *teatros d' istiu* mereixen cada nit los honors de la repetició. En Pinedo imita en Calvo ab molt bona sombra, canta coplas y balla 'l can-can. L' Hidalgo fa tres ó quatre paperets al pèl, y en la *via-libre* hi surten nou sargentos que, sense dir res, provocan cada vespre una tempestat d' aplausos.

Tinch entés que 's preparan algunas novedats, entre ellas l' estreno d' una sarsueleta titulada *Sport*.

NOVEDATS.

Deixant al seu autor tota la responsabilitat del article que ab lo titol de *Vico y Calvo* publicuém en siti preferent del present número, consignarem que las funcions de aquest teatro continuan atrayent numerosa concurrència.

A més de las obras consignadas en lo mencionat article, se han posat *La esposa del vengador*, *De mala raza* y *La jura en Santa Gadea* del immortal Hartzembusch.

ELDORADO.

La Granier. ¿Qui no anirá á véurela?

Deixant per lo próxim número parlar extensament de aquesta reyna de l' opereta, contentinse per avuy ab son *portrait*:

Pero estich en deute ab mos lectors, respecte á la *japonaiserie* que s' ha posat en aquest teatro, ab lo titol *KI-KI-RI-KI*,

Imaginínse lo més *dròle*, lo més picaresch que se haja vist may sobre l' escena..... Género d' istiu, plé de gracia y de malicia y montat ab verdader luxu de trajés y decorat.

Alguns s' horripilan de que 's posin certas cosas en escena; pero jo puch assegurarlos que

fins los que 's tapan los ulls ab la má, miran per entre mitj dels dits, y l' endemá tornan al teatro.

Y aixó es degut á que si bè en l' obra de Sernet y Bataille hi ha atreviments que semblan inconcebibles, no hi ha en cambi grosserías, sino aquella gracia, aquell bon humor *gaulois*, qu' es la salsa obligada de aquesta classe d' espectacles en los teatros de París.

Ki-ki-ri-ki es un' obra que posa en roda á la hipocresia ó á la gasmonyería y que fa riure obertament als franchs y als alegres. Ademés la companyia, sense excepció la representa de una manera acabada.

O molt m' enganyo ó l' empresa del *Eldorado*, haurá trobat ab aquesta obra un bon filón.

CIRCO EQUESTRE.

Jo no sè 'l Sr. Alegria de ahont se treu las novedats, que no passa senmana sense dos ó tres debuts.

Ada Blanche es una real jembra, qu' executa traballs de mérit sobre una maroma tivant, y sense necessitat de balansi. A més de ser, com hi dit molt hermosa, es sumament elegant.

Los escentrichs Bibb and Bobb son notables clowns musicals que cada nit fan aplaudirse.

Los noys Witheley imitan perfectament als famosos Pinauds y alcansan també aplausos entusiastas.

María Rosa, l' última debutant, treballa ab aplom y seguretat.

Finalment l' incomparable Woodson, vestit de Mefistófeles executa dislocacions verdaderament diabólicas.

Ab tots aquets elements, lo Circo Equestre fa las grans entradas del sigle.

TOROS.

Se preparan duas magnificas corridas pèls dias 24 y 26 del actual, á cárrech de Rafael I y Rafael II ó sigan Lagartijo y Guerrita.

Corrida del 24: toros de Aniceto de Lizaso.

Corrida del 26: Veraguas, aquells toros tant fins de pèl, y elegants de estampa que venen á ser l' aristocracia de la rassa taurina.

Sabém que las empresas de ferrocarrils farán grans rebaixas de preus per facilitar la concurrència á las ditas corridas de la gent de fora.

N. N. N.

LLIBRES.

HISTORIA DE CATALUNYA, per Antoni Aulestia y Pijoan. Molt temps feya que 's deixava sentir la falta de una *Historia de Catalunya* escrita en la llengua nativa. A omplir aquest vuit s' ha consagrat lo distingit escriptor D. Antoni Aulestia y Pijoan, ex-president de la *Catalanista d' excursions científicas*, que ja s' havia donat á coneixer per altres traballs análechs, encare que de no tanta importancia.

L' *Historia de Catalunya* ha tingut sempre cultivadors, y desde las crónicas de l' Edat mitja á las *Historias* generals modernas y monografías particulars relatives á punts determinats, s' han anat acumulant datos y depurant fets, de manera que avuy posseheix la nostra terra elements bastants per coordinar los anals de Catalunya, bastats en un criteri exclusivament científich.

Lo Sr. Aulestia ha sapigut aprofitar los traballs diversos de sos antecessors, acullint las opinions més fundadas y desetxant totas las fábulas y lle-

MAR.
Foix
1887

—Y diu qu' ell es republicà, don Anton?
—Sí, donya Llúcia, sí; y encare es una cosa pitjor.
—¿Qué?
—Es... libre-pensador!!!
—¡Jesús, María, Joseph!

gendas que durant molt temps anavan trasmententse de crònica en crònica, d' història en història, sens pendres ningú la pena de investigar sa falta de certesa.

Baix aquest punt de vista ha fet un excelent treball.

No es sa *Historia de Catalunya* un llibre engorros; molt al contrari: tenint, com tè, 'l caràcter de compendi, careix de disquisicions engorrosas, y presenta tant sols los fets més importants de cada época.

En aquest punt lo Sr. Aulestia compleix ab estricta fidelitat los propòsits que manifesta en lo prólech de son llibre, quan diu:

«Lo conjunt de la història de un país pot compararse á un grandió monument arquitectònic. Pera coneixel bè, pera apreciar sa fesomia y sas bellesas, no basta haver contat una per una sas pedras, medit sos archs y sas columnas, recórregut sas dependencias totas; es precís contemplarlo á la distancia convenient, apreciar lo moviment de las massas, los jochs de la llum en ellas, veure com se retalla sa silueta sobre l' espay, y llavors y sols llavors se presenta tal com es, ab son caràcter propi, reflexo de la pensa del artista que l' ideá.

»Tal ha de ferse ab la història: apreciar las grans líneas dels sigles, veure 'l contrast dels periodos de claror y de fosca, de progrés y de decadencia; seguint ab l' encadenament dels fets lo desàrrotlo de las causas, y grabar fundament en la imaginació los rasgos fisionómichs de cada época »

Lo primer volum, qu' es l' únich fins ara publicat, compren desde 'ls orígens de Catalunya fins á la mort del rey D. Jaume 'l Conquistador (1276). L' història propiament dita, va precedida de un petit estudi geogràfic, en lo qual está basada la divisió de las antigüas comarcas naturals de Catalunya y de un altre estudi també concís sobre la formació geològica de la terra catalana.

La part del segon capítol destinat á la *Prehistoria* contè pormenors interessantíssims basats en monuments que avuy día se conservan encare en diversas comarcas. La part restant de aquest capítol tracta dels primers pobles que s' instal·laren en Catalunya, segons las opinions científicas avuy mes generalment admesas.

La competència entre Cartaginesos y Romans y la dominació de aquestos fins á la vinguda de Jesucrist forman la materia del capítol tercer; lo cristianisme y l' imperi romá y la dominació goda constituheixen los dos següents, y á partir d' aquí la materia está dividida en sigles, ab la particularitat de anar precedit cada capítol de un estudi sintètic sobre 'l caràcter de cada sigle, terminant tots ells ab una enumeració dels principals progressos socials, polítichs, científichs, artístichs y literaris realisats en lo decurs dels mateixos.

Llegint l' obra del Sr. Aulestia s' adquireix una noció general bastant complerta de l' història catalana.

L' avaloran ademés condicions literarias dignas d' elogi. Son istil clar y correcte; sa dicció neta y en alguns trossos elegant; y sobre tot la bona coordinació dels fets fan llegir ab gust aquest llibre.

No duptém, donchs, un moment en recomanarlo á tots los catalans. Las personas que no poden gastarse un dineral comprant las historias d' en Balaguer ó de 'n Bofarull, farán bè propor-

cionantse aquest excelent compendi, y fins aquellas que posseheixin las primeras, no hi perderán res adquirintlo, com un índice ó resúm manual y en determinats cassos de fácil consulta.

—
ESTUDIOS SOBRE LEGISLACION HIPOTECARIA Y NOTARIAL, por D. Victoriano Santamaría, abogado. —Voldriam tenir competència suficient per analizar aquesta obra, qu' hem sentit encomiar per sa utilitat manifesta, á personas molt entesas. No es la primera que publica 'l Sr. Santamaría, distingit jutje municipal del Vendrell.

Los estudis sobre legislació hipotecaria se refereixen á la contractació davant dels Registradors de la propietat sobre la trasmició ó gravamen de fincas ó drets reals inscrits en los Registros.

La materia, com se véu, es de gran importancia.

RATA SABIA.

LA PROFESSÓ DE CORPUS.

Sense ser día de Corpus
professons no faltan may,
puig que mentres que 'l món duri
hi haurá trampas y jegants.

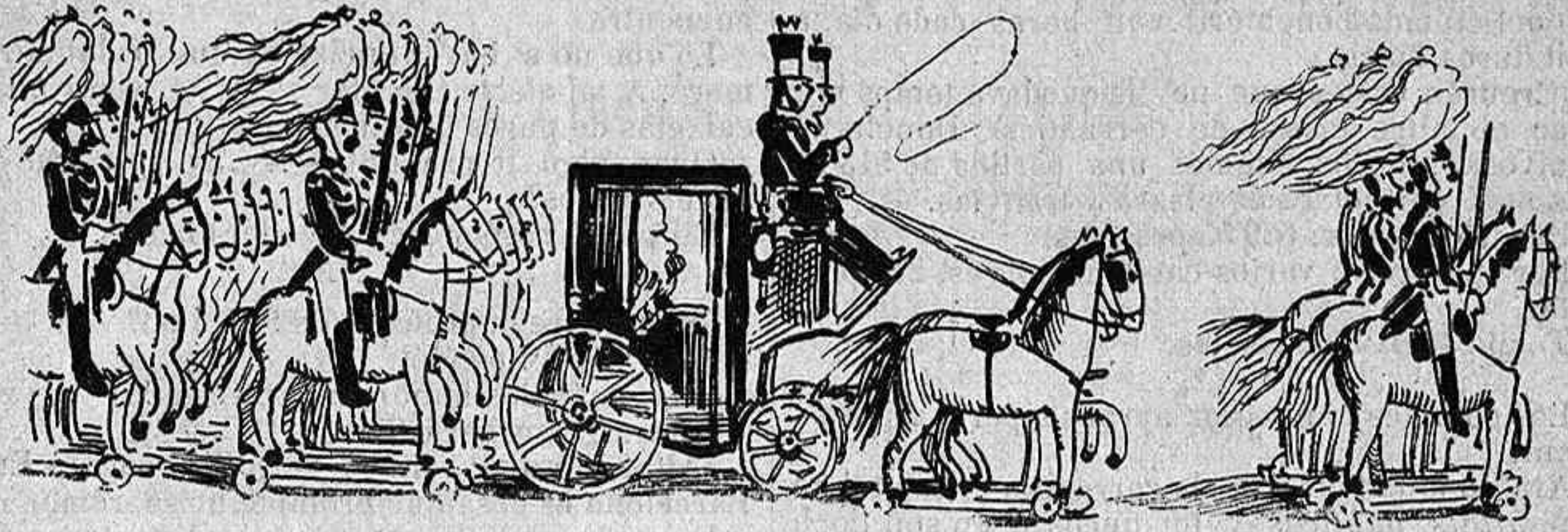
—
Mirin: un jove *corrido*,
barret de copa, coll alt,
que anant pèl Passeig de Gracia
no fa més que saludar,
donant voltas perque 'l vejin
sens parar amunt y avall,
seguint á l' una y á l' altra,
en Tenorio trasformat...
Donchs, vaja, ja poden dirho:
aquest tipo fa 'ls jegants.

—
¿Veuen aquella *jamona*
qu' es més lletja qu' un pecat,
ab una cara que sembla
la d' un clown plena de blanch
duhent més flochs y més enredos
que pe 'ls Tres-toms un caball,
y que per donarse tono
parla sempre en castellá?
Donchs, mirin, sens esser Corpus,
toca las trampas tot l' any.

—
¿No veuen aquestas noyas
al costat de la mamá
clavant miradas als joves
ja en la Rambla ja en lo Parch,
que la mamá, com la roba
sempre las trau á orejar
en los passeigs tots los días
y en festas majors y balls?
Aquí tenen las *banderas*,
com si fos Corpus tot l' any.

—
¿Veuen un mosquit tot tiesso
fent gala de anar mudat,
ab un purot á la boca
que á lo menos feya un pam,
ab sombreret estret d' alas
lentes daurats sobre 'l nas,
un vestit fet á l' *inglesa*
(qu' aixó 'l sastre prou ho sab),

¡ MÍRINSEL !

Una escolta al seu davant,
un' altra á la retaguardia...
¡Mirinsel bè! No es lo rey;
es lo nostre grrran arcalde.

alt, dret y prim com un ciri?
Vels'hi aquí 'l *ciri pascual*.

—
¿Y aquell pobre bonifaci
que va sempre cap-ficat,
y rodejat de criaturas
fentli ab sos crits mal-de-cap:
que al trobarse á casa sèva
n' es de la senyora esclau,
puig ella es qui dú las calsas
y ell no es més que un pobre Jan.
Aquest carrega ab la *creu*.
¡Es un infelís casat!

—
Y aquell gelós qu' á tot' hora
porta agafada pèl bras
la senyora, per qu' es guapa
no volguentla deixar may,
y si acás algú la mira
ja está lo pobre trinant
pe 'ls celos, que viu se 'l menjan,
sens darli un moment d' esplay?
Donchs aquest dú la *custodia*
sense ser Corpus, tot l' any.

—
¿No han vist may aquella dona
que ja conta xeixant' anys
que com si 'n tingués sols setze
tè 'l cap tot plé de pardals;
que ha estat viuda cinch vegadas
y qu' encare hi vol tornar
y que anant plena de joyas
de llassos y farbelans
los jenolls ja li fan figa
rovellats pèl pes dels anys?
Per mí aquesta es la *carrossa*,
carrossa monumental.

—
Aixís donchs, vejin y digan
si no queda demostrat
qu' en lo món se veuhen sempre
professons á cada pas
ab jegants, trampas, banderas,
ab creu y ciri pasqual
y ab custodia y fins carrossa,
sens ser Corpus tot l' any.

C. GRAMUNT.

¿Qué queda de tot aquell entusiasme del diu-
menje de Rams, ab que D. Francisco de Paula,
nou redentor de la ciutat de Barcelona, era rebut
entre numerosas carretetas, plenas d' escribas y
faritzeus?

Casi pot assegurar-se que ja puja la costa del
Calvari, en la cima del qual s' alsa la *creu* que l'
está esperant.

Y sobre la *creu* brilla un INRI como una casa.

* * *
L' INRI en qüestió no está escrit ab lletres,
sinó ab números.

Contè una xifra fatal: 24,702'50.

O siga 'l número de pessetas qu' en cinquanta
quatre días d' estada á Madrit va gastar lo redentor
de Barcelona, á expensas de la Pubilla.

Si en la excursió de D. Francisco, faltava, com
dihuen los castellans, *el rabo por desollar*, lo qu'
es aquesta qua es una qua que porta una gran
qua.

O sinó examiném los comptes.

* * *
Per durant lo viatge:

74 pessetas de fiambres procedents de ca'n
Martin y dos caixas de puros habanos.

De modo que ni la locomotora que 'ls arras-
trava fumaría tant com ells.

Hotel de Paris.—54 días d' estarhi, 17,883'70
pessetas.—Detal's: cent cuberts extraordinaris de
tots preus y qualitats, banquetes de 8, de 10 y fins
de 24 cuberts, los dos primers á 40 pessetas cu-
bert y á 60 pessetas l' últim, sense contar vins,
licors, ni tabacos.—Vins y licors á tot rumbo.—
130 botellas de vins generosos y extrangers, de 9
á 20 pessetas una y 349 pessetas y mitja de puros.
—Gratificació als criats del hotel, 383 pessetas.

Ara comprench l' entusiasme de D. Ignaci,
quan va anarlos á rebre, y aquell abrás que va
donar á D. Francisco

Devía ferli l' efecte de abraçar á un *pavo trufé*

* * *
Pero continuém lo *via-crucis*.

Locomoció.—Cotxes de luxo: 2,220 pessetas. Hi ha entre aquets carruatjes un *landeau* á disposició del ciutadá benemérit vuit horas cada día, á vuit duros diaris.

¿Creuran vostés que no 'ls quedava temps per anar ab altre classe de carruatjes? Donchs se equivocan: hi ha ademés una partida de 513'25 pessetas. per cotxes de plassa y tranvías.

Per telégramas: 669'55 pessetas.

Per socórrer á varios catalans pobres, 215 pessetas.

Total 24,701'25 pessetas.

Los comptes han sigut aprobats per l' Ajuntament.

Ara no falta sinó que 'ls carreguin al capitol de calamitats públicas y tot quedarà en son lloch degut.

No es mala calamitat la que 'ns ha caigut á sobre ab lo ditxós ciutadá benemérit!

S' ha publicat la alocució, invitant al univers á pendre part en l' Exposició universal de Barcelona.

Es un document inflat, pretenció y plé de requincalla.

De fixo que l' univers al llegirlo esclafirà la gran rialla del sigle.

Un inglés, deya:

—¿Barcelona ser la capital de Catalunya ó de Portugal?

Una particularitat del incendi del teatro de l' Ópera cómica de París:

No va morir un sol músich. Tots van lograr escapar-se.

Naturalment, la práctica de las fugas.

Manera de que encare que als teatros s' hi cali foch no puga haverhi desgracias.

Tot consisteix en procurar que hi vaja poca gent, per evitar las empentas.

Y la manera de lograrho consisteix en posar en escena obras bèn dolentas.

Aquesta idea no es mèva; es de un autor dramátich que quan posan una obra sèva, 'l teatro queda enterament desert.

Hem rebut los primers números de un periódich festiu que ha comensat á veure la llum pública en la ciutat de Sabadell.

Se titula *Lo Polissón*.

Li desitjém molts anys de durada.

Llegeixin y escruxeixinse:

«NODRIZAS.—Ha llegado una dida recién de fuera, que desea criar en casa unos señores, con leche fresca y 23 años de edad, y la leche criando le dura 3 meses y darán razón á donde vive, calle etcétera, etc.»

Aquest anunci no es invenció mèva.

En lo *Diluvi* del día 8 del corrent lo trobarán.

Sento no poder insertar íntegrament una carta de Granollers donantme compte dels grans preparatius que 's fan en aquella rectoría per rebre dignament al famós D. Jaume.

Fusters, pintors y lampistas no paran un sol instant, s' están colocant timbres eléctrichs: se li prepara un gran recibiment y 'l Vicari va anun-

ciar, com una gran cosa, que 'l diumenje 'l bisbe predicaría... si la salut li permet ó bè si no tè cap encuantre.

Lo que no s' ha anunciat es que D. Jaume fumará. A tal efecte 'l rector s' ha fet venir quatre caixetas de puros dels més llarchs.

Quan algú li preguntí:—Ay ay ¿per que son aquets puros?

Ell podrà respondre.—Per fer encens.

¿Van veure la professó de San Just?

¡ELL duya 'l pendó!

¡ELL va fer los honors del refresch!

¡ELL... ¿va pagarlo?

¡Alto! Jo no m' arrisco tant. Si 'l pagarà ELL ó Barcelona es cosa que prompte ho sabrém.

Prompte podrém dir si Sant Just torna ó no torna per casa.

Lo dia de Corpus en los balcones del palau de D. Jaume no hi havia més que tres domassos.

Tres domassos de llana, per cert molt escarransits.

Crech que D. Jaume, no més estolviant un ó dos puros cada dia,

podría treure domassos
per Corpus del any vinent
que foran un xich més dignes
del Santíssim Sagrament.

Lo periódich local que ha relatat aquest any ab més carinyo la passada professó de Corpus, ha sigut *El Diluvi*.

Ni 'l *Brusi*, ni 'l mateix *Correo Catalan* han lograt donar tant interés á la narració, ni adornarla ab tal luxó de detalls.

Que vaja continuant aixís y l' any que vè 'l nombrarém pendonista.

La senmana passada gran xellis als pous de Moncada, á propósit de un projecte d' elevació de ayguas.

Y mentres s' espera l' hora d' elevarlas, va elefantse 'l *Champany*.

—A este paso la vida es un arroz! diu D. Ignaci.

Y la pobra Pubilla, girantse las butxacas del revés, exclama:

—Molta aygua podrà haverhi en los pous de Moncada; pero jo m' hi quedat en sech.

¡Brrrrr!

Ja veuen quina calor se 'ns ha declarat de cop y volta.

La vida de Barcelona, d' entrada de fosch fins mitja nit, s' escapa del casco vell y se 'n va al passeig de Gracia.

—¿Veu?—deya un que tot ho demostra físicament;—¿veu? Aquí tè 'ls efectes de la calor. Barcelona bull y, com es lógich y conseqüent, tothom va amunt. La gent que pot ferho, fuig á la montanya; los menos acomodats se 'n van al passeig de Gracia; las classes modestas pujan al terrat... y las casas de comers, se 'n pujan al cel en cos y ánima.

Una de las professons més lluídas y concorregudas de la passada octava de Corpus, ha sigut la del Hospici.

Y es natural.

(Continua á la página 336.)

Obras de venta en la Librería de Lopez, Rambla del Mitj, 20.

ÚLTIMAS NOVEDADES

EMILIA PARDO BAZAN.

LA REVOLUCION

Y

LA NOVELA EN RUSIA

(Lecturas en el Ateneo de Madrid), 3 tomos en 8.º, á 2 pesetas cada uno.

OTRAS OBRAS DE LA MISMA AUTORA.

LA CUESTIÓN PALPITANTE, 1 tomo 8.º, Ptas. 2.
UN VIAJE DE NOVIOS, 1 tomo 8.º, Ptas. 3.
LA TRIBUNA, 1 tomo 8.º, Ptas. 3.
EL CISNE DE VILAMORTA, 1 tomo 8.º, Ptas. 3'50.
LOS PAZOS DE ULLOA, 2 tomos 8.º, Ptas. 5.

FORTUNATA Y JACINTA

DOS HISTORIAS DE CASADAS.

Novela española original de *B. Perez Galdós*.

Van publicadas tres partes, 1 tomo 8.º cada parte, á 3 Ptas.

LA INOCENTE VIRGINIA

POR PAUL DE KOCK

1 tomo en 8.º, con cubierta de color, Ptas. 1.

EL INSTRUMENTO.—Tomo 38 de la Biblioteca *Demi-Monde*, 1 tomo 8.º, con cubierta de color, Ptas. 1.

GEOGRAFÍA.—Historia de Catalunya, por *Modest Martí de Solá*, 1 tomo en 4.º, ab molts atlas, Ptas. 3.

MATRIMONIO DE AVENTURA, por *Gaboriau*, 1 tomo 8.º Ptas. 2'50

EL ODIO, por *Emile Richebourg*, 1 tomo 8.º, 2 pesetas.

CANTARES ANDALUCES, por *Diaz Martin*, 1 tomo 8.º, Ptas. 1.

PIROPOS ANDALUCES, por *Diaz Martin*, 1 tomo 8.º, Ptas. 1.

PERFILES Y BORRONES del Padre Cobos, 1 cuaderno en 4.º, Ptas. 0'50.

NOVÍSIMO ARTE PRACTICO DE COCINA perfeccionado, repostería y arte de trinchar, 1 tomo 16.º, pesetas 1

EL MODERNO PRESTIDIGITADOR. Nueva colección de juegos de escamoteo, naipes, magia blanca, física y química recreativa, 1 tomo 16.º, Ptas. 1.

LA CONDESITA. (Memorias de una doncella). Estudio fisiológico no menos importante al facultativo que al hombre de mundo, por *Francisco de Sales Mayo*, 1 tomo en 8.º, Ptas. 1.

LA CHULA. Historia de muchos, por *Francisco de Sales Mayo*, 1 tomo en 8.º, Ptas. 1.

EL CASTILLO DEL ALMA EN PENA. Novela de *Ramon Sabater*, 1 tomo en 8.º con cubierta de color, Ptas. 1.

OTRAS PUBLICACIONES MODERNAS.

Obras de EMILIO ZOLA.

NANA, 1 tomo en 8.º, Ptas. 3.
TERESA RAQUIN, 1 tomo en 8.º, Ptas. 3.
GERMINAL, 2 tomos en 8.º, Ptas. 6.
SU ESCELENCIA EUGENIO ROUGON, 2 tomos en 8.º, Ptas. 5.
EL VIENTRE DE PARIS, 2 tomos en 8.º, Ptas. 5.
LA CONFESION DE CLAUDIO, 1 tomo 8.º, Ptas. 3.
LA FORTUNA DE LOS ROUGON, 2 tomos en 8.º, Ptas. 5.
LA CONQUISTA DE PLASSANS, 2 tomos en 8.º, Pesetas 5.

Obras de JORGE OHNET.

EL GRAN MARGAL, 1 tomo en 8.º, Ptas. 3.
LISE FLEURON, 1 tomo en 8.º, Ptas. 2'50.
LAS SEÑORAS DE CROIX MORT, 1 tomo en 8.º, Ptas. 3.
SERGIO PANINE, 1 tomo en 8.º, Ptas. 3.
LA CONDESA SARA, 1 tomo en 8.º, Ptas. 3.
LAS FERRERÍAS DE PONT AVESNES, 1 tomo en 8.º, Ptas. 3.
NEGRO Y ROSA, 1 tomo en 8.º, Ptas. 3.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. A 'ls corresponsals de la casa s' otorgsn rebaixas.

Tothom ha tingut empenyo en que la Casa de Caritat no fés un mal paper.

Després de tot, en un plasso més ó menos bréu, l' Hòspici serà l' únich assilo de tots los bons espanyols!

Lo dia de la professò de la Catedral vaig presenciar una escena bastant curiosa.

En lo moment en que sortia la custodia, dalt del campanar hi havia l' home que, com de costum, agitava una bandera perque á Montjuich ho vejessin y fessin las salvas de reglament.

Però ¡ca! sens dupte á Montjuich dormían. L' infelís de la bandera la movia y removía per tots cantons, saltava, la tirava enlayre... y al castell com si 'ls diguessin Llucia.

Per fi va tenir la sabia ocurrencia d' enfilarse á l' agulla del para-rayos, y llavors á Montjuich se'n van adonar.

De manera que quan se van disparar las salvas, la custodia era á mil lleguas de la Catedral

No es que jo hi tinga res que dir, perque á mi aquestas cosas no 'm fan fret ni calor; solzament ho faig notar en bè dels interessats, pues si en actes d' aquesta naturalesa no hi ha la deguda formalitat, aviat se desacreditan y 'l públich s' ho pren á broma.

En fi, per aquest cop los ho dispenso...

Esta vez les ha saltado un poquito desigual: un altre any mirin de ferho una mica més com cal.

¿Quins metjes valen més, los que van á péu ó 'ls que visitan en carruatje?

Aquesta qüestió 's decideix fins á cert punt per medi del següent diálech:

—¿Per qué quan passas la visita, vas sempre á peu, Enrich?

—Perque 'm pagan los malalts.

—Però home, lo mateix li succehirá al doctor Mariano y no deixa may lo cotxe.

T' enganyas, fill: al doctor Mariano no 'l pagan los malalts.

—¿Donchs qui?

—'Ls hereus.

En Miquelet está malalt, víctima del vici de beure, que 'l domina

Y á pesar de lo que li han dit los metjes no sab estarse 'n.

Un día 's tomba cinch copas de ayguardent l' una darrera del altra.

—¡Ay si ho sab lo metje! li diu un amich.

—¡Cóm s' enten! Faig lo qu' ells m' han prescrit.

—Y ells t' han prescrit que beguessis cinch copas?

—Una.

—¿Y donchs, perque t' n beus cinch?

—Perque son cinch los metjes que 'm visitan.

Un catedràtich de operacions quirúrgicas, está practicantne una de molt dolorosa davant dels seus deixebles, en la sala de un hospital.

Lo pobre malalt llansa uns crits desgarradors. Y 'l catedràtich li diu:

—Pero home, reprimeixis... ¿No véu que ab aquests brams no se sent l' explicació?

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª — *Ca-mi-lo.*
2. ID. 2.ª — *Sol-so-na.*
3. SINONIMIA. — *Rosa.*
4. ANAGRAMA. — *Barca-Cabra.*
5. TRENCA-CLOSCAS. — *El país de la Olla.*
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH. — *Orleans.*
7. INTRÍNGULIS. — *Potasa.*
8. GEROGLÍFICH. — *Per casas de banys Caldas.*

XARADAS

(A mon amich Pepet d' Esplugas.)

I.
Tinch un petitet prima
prop de *Dos-terça.*
y en *Tot*, pintoresch poble,
una caseta,
ahont. Pep, hi passo
cada any, dos ó tres mesos
ab l' oncle Tano.

JOAQUIM SAURI.

II.

Animal es ma primera
com també la *quarta-prima,*
Quarta-dos ab tres y quatre
se 'n diu la mèva cusina,
y 'l *tot* de aquesta xarada
es una flor molt bonica.

JOSEPH MONTES.

ANAGRAMA.

—Escoltam, amich Ribot,
¿no ets tú que vas caure al mar?
—Sí, y sòrt que 'm vaig agafar
ab un *total* plé de *tot*.

PLÁCIDO.

SINONIMIA.

Un día. *Tot* se gastá
vint duros per un manguito
que 'm sembla senyó Agapito
que no es *tot* del Canadá.

MUSIQUETAS.

TRENCA-CLOSCAS.

LA GATA DE 'N RAMONET COMAS.

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo nom de un poble de Catalunya.

M. DEL PASSEIG DE SANT JOAN.
TERS DE SÍLABAS.

.. ..

.. ..

Primera ratlla vertical y horisontal: per seure.—Segona: día de la senmana.—Tercera: utensili domèstich.

J. ROCA.

GEROGLÍFICH.

L

a a

D. A A

II

K K K

A A

GALIFARDEU.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.